

Сторінки історії визволення Одеси від фашистських загарбників

Одна із найславетніших дат історії м. Одеса визволення міста
від німецько фашистських окупантів

10 квітня 1944 року, в ході Одеської операції, війська 3-го Українського фронту під командуванням генерала армії Р. Малиновського, за сприяння сил Чорноморського флоту, повністю звільнили Одесу від німецьких і румунських окупантів.

5 серпня 1941 р. почалися бої за місто. 8 серпня було оголошено про стан облоги Одеси. До 10 серпня війська Приморської армії вели бої на далеких підступах до Одеси, а потім відійшли на передовий рубіж оборони міста.

13 серпня румуно-німецькі війська вийшли до Чорного моря на схід від Одеси і повністю блокували Одесу з суші, остаточно відрізавши її від військ Південного фронту.

Серед тих, хто захищав Батьківщину:

Л. Х. Калуст'ян

Г. П. Гребінна

М. Ю. Раковський

Л. М. Стрельцов

Я. М. Штернштейн

П. А. Некрасов

П. Г. Чухрій

П. Т. Маркушевський

В. М. Немченко

В. Т. Галяс

Д. О. Драгоmareцький

Ф. П. Смагленко

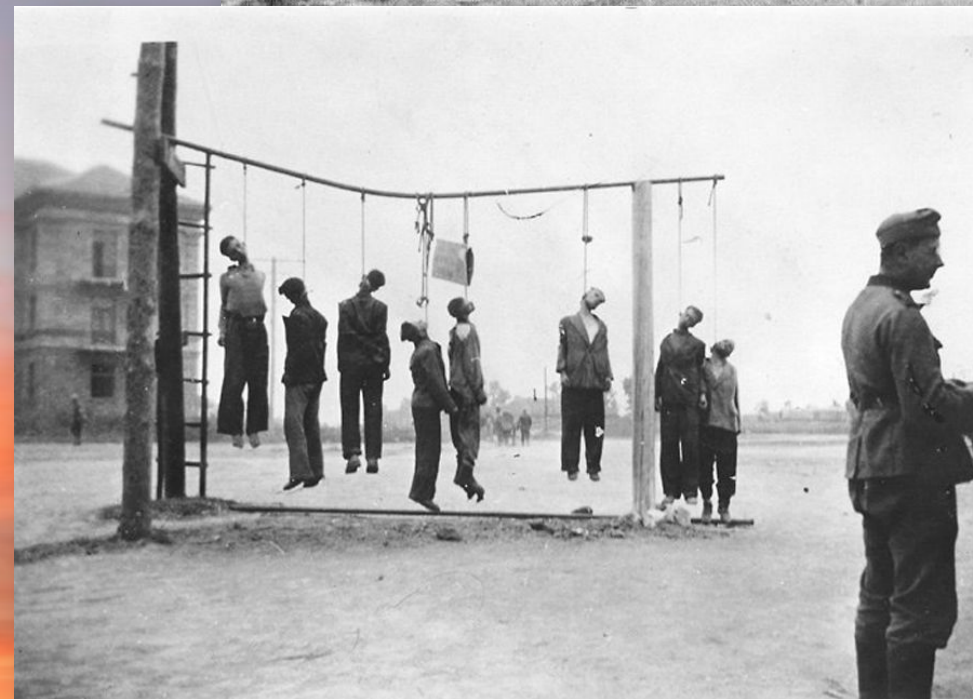
Зі стратегічних міркувань 30 вересня 1941 р. надійшла директива в найкоротший термін евакуювати війська Одеського Оборонного району на Кримський півострів.

Одеса тримала оборону 73 дні: з 5 серпня – до 16 жовтня 1941 року. Потім була окупована майже на 4 роки.

Під час окупації в місті загинули 82 тисяч жителів, 78 тисяч людей були вивезені на примусові роботи до Німеччини.

22 грудня 1942 року була заснована медаль «За оборону Одеси», якою нагороджено понад 130 тисяч учасників оборони.

8 травня 1965 року Одесі присвоєне звання «Місто-герой».

Оккупация Одесса, 1941-1944 : документы и материалы из собрания Михаила Пойзнера / сост. М. Б. Пойзнер [и др.]. – Одесса : Друк, 2004. – 375 с.

Це видання присвячене окупації Одеси 1941-1944 рр. трагічному, складному, суперечливому періоду в історії міста. В основу видання покладені великі зібрання документів і матеріалів одеського вченого та колекціонера М. Пойзнера. Автор зібрав унікальні матеріали першоджерела, багато з яких публікуються вперше.

Ця книга унікальна тим, що вона розповідає про той час не словами, а фотографіями людей, документів, листів, газет та ін. матеріалів тих років. Гортаючи сторінки цього видання, читач має змогу перенестися у часі, відчувати на собі життя окупаційної Одеси таким, яким воно було насправді.

Книга присвячена 60 річчю героїчної оборони Одеси. Матеріали для неї були зібрані одеситом учасником оборони міста Яковом Маніовичем. У виданні зібрано біля 5000 тисяч прізвищ нагороджених медаллю «За оборону Одеси». Представлені архівні документи цього періоду

Героической обороне Одессы – 60 лет (1941 – 2001) / сост. Я. И. Маниович. – Одесса : Оптим, 2001. – 382 с.

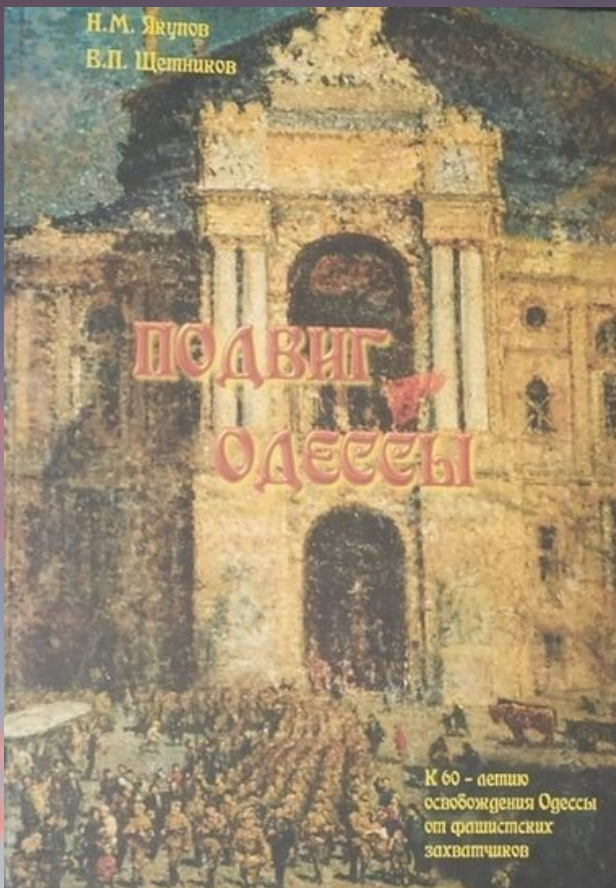
Книга Скорби Украины. Одесская область / Ю. А. Петренко, А. Г. Гурский, В. Д. Сальников [и др.]. – Одесса, 2000. – Т. 1 : Город Одесса. – 487 с.

Перший том «Книги Скорботи України» Одеської області Містить короткі дані про мирних мешканців Одеської області безвинних жертвах німецько румунських окупантів розстріляних, повішених, спалених, омертвлених тортурами та голодом у гетто, згублених внаслідок бомбардування під час Великої Вітчизняної війни, а також підірваних на мінах, бомбах і снарядах після війни Для широкого кола читачів

Одесский порт: годы 1941–1944-й, оккупация. Одесские портовики в героическом подпольном и партизанском движении / ред.-сост. Т. Н. Глеб-Кошанская ; Одес. мор. торг. порт, Музей им. Ф. П. Де-Волана Одес. мор. морг. порта. – Одесса : Астропринт, 2010. – 103 с.

Видання охоплює період окупації Одеси. Особливість цієї книги полягає у тому, що вона написана на основі рукопису, складеного із спогадів свідків подій тих років – підпільників-портовиків та робітників порту, зроблених за дорученням начальника Чорноморського пароплавства П. М. Макаренка відразу після звільнення Одеси. Рукопис книги довгий час зберігався у архівах сім'ї П. М. Макаренко та був переданий у 2006 р. до Музею Одеського порту. У 2006 р. на матеріалах цього рукопису була видана книга «Одесский порт. Год 1941-й».

Якупов Н. М. Подвиг Одессы: 60-летию освобождения Одессы от захватчиков посвящается / Н. М. Якупов, В. П. Щетников. – Одесса : КП ОГТ, 2004. – 231 с.

Времена и годы: воспоминания ветеранов войны и труда Одесского университета : в 2 вып. / М. Е. Раковский, Ю. А. Амброз, Л. Х. Калустьян. – Одесса : Астропринт, 1998–1999.

У книзі зібрано і систематизовано спогади ветеранів війни, праці і збройних сил викладачів і співробітників Одеського національного університету імені І І Мечникова. У короткій і лаконічній формі, у вигляді біографій йде мова про найважливіші події, пов'язані з героїчними сторінками Другої світової війни та з історією Одеського університету

Они сражались за Одессу : сб. воспоминаний / под ред. Л. И. Ременный, В. Е. Соколов. – Одесса : Моряк, 1998. – 203 с.

Це збірка спогадів учасників оборони та визволення Одеси під час Другої світової війни.

Агриков Р. П. Аллея Славы города героя Одессы / Р. П. Агриков, В. И. Лучинкина. – Одесса : Принт Мастер, 2004. – 143 с

Збірка очерків « Аллея Славы » присвячена 60 річчю визволення Одеси від німецько-фашистських загарбників у період Другої світової війни та розповідає про подвиги героїв оборони, підпілля та визволення Одеси, похованих на Алеї Слави. Також у книзі розповідається про створення самої Алеї та пам'ятника Невідомому матросу

Агриков Р. П. Пояс Славы города героя Одессы / Р. П. Агриков, В. И. Лучинкина, Н. И. Царихин ; ред. Л. А. Капишевская. – Одесса : Астропринт, 2005. – 199 с.

Книга розповідає про подвиги воїнів, підрозділів, частин і з'єднань Причорноморської армії, Чорноморського флоту і народних ополченців в період 73-денної героїчної оборони Одеси і про те, як вдячні одесити шанують пам'ять полеглих у боях. У книзі використані матеріали з фондів Воєнно історичного музею Південного Округу, мемуарна література учасників оборони Одеси та спогади ветеранів.

Одеська наступальна операція [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. дані. – 2020. – Режим доступу: <https://bit.ly/38CUH6H> (дата звернення: 07.04.2021). – Загол. з екрана.

Грицюк В. М. Одеська наступальна операція 1944 [Електронний ресурс] / В. М. Грицюк, О. Є. Лисенко // Енциклопедія історії України / Ін-т історії України НАН України. – Електрон. дані. – 2016. – Режим доступу: <https://bit.ly/3mt0eiR> (дата звернення: 07.04.2021). – Загол. з екрана.

Оборона Одеси за часів Другої світової війни. Реферат [Електронний ресурс] // Освіта.ua. – Електрон. дані. – 2007–2019. – Режим доступу: <http://osvita.ua/vnz/reports/history/35297/> (дата звернення: 07.04.2021). – Загол. з екрана.

Електронний каталог Наукової бібліотеки ОНУ імені І. І. Мечникова:

<https://bit.ly/34utooX>

<https://bit.ly/2xg7LfX>

До річниці визволення Одеси від фашистських загарбників: виставка он-лайн документів і матеріалів з фондів Держархіву Одеської області [Електронний ресурс] // Державний архів Одеської області. – Електрон. дані. – 2021. – Режим доступу: <https://archive.od.gov.ua/vystavky-on-lajn/do-richnyczy-vyzvolennya-odesy-vid-fashystskyyh-zagarbnykiv/> (дата звернення: 07.04.2022). – Загол. з екрана.

